

на „Тъй рече Заратустра“ за развитието на поетическия език на Острова е равно на значението което, по други страни, имат класическите преводи на Библията. Преводът си Доля е приручил и съ единъ предговор за идеите и за поетическото съдържание на „книгата за всякого и ниного,“ предговор който, преди това, той четеше като публична лекция. Тая лекция, ври се, ще е смутила доста японски глави, защото въ няколко от столичните черкви противъ нея си върнали проповеди и автора й анатемосвали. На преклонни години Доля е изгубилъ онова, което го е правило великъ на младина: самосъзнание и желателна воля. Годините, съ помощта на болести, съгватъ неговата смелостъ снага, съсухра се хубавото му и горво някога лице: никакъвъ издържъ не се више вече на разбития му галъ черепъ, рошава му била брада измива, хлътватъ тъмните му очи и въ погледа трепва безпокойния блъсъкъ на нешо изгубено, отражение на прелиснати спомени. Той вече нищо и никого не е познавалъ, и често ся го вникали да се скита по улиците — безъ да знае къде, поетиченъ во своята забравя и безпомощност. Самъ разговаря съ безмислието си, той често е спиралъ минавачите по улиците — за да имъ решира някой откъслекъ отъ поемата си, забравитъ вече и това че тя е негова. Въ джоба си, чакъ до последни дни, той е носилъ „търяна печатанъ екземпляръ“ отъ тая поема, накаръ че не е вземалъ вече да я чете и само я е вземалъ въ ръце и галилъ, като спяла майна рожбата си. Нешо година преди смъртта му — 1934 — единъ благороденъ чужденецъ, поклонникъ на поезията му, научилъ случайно за събата на безпомощника поетъ и неговата изоставеностъ отъ всички, прибира го и се е грижилъ за него до последния му часъ. Казватъ че при смъртъ — като по някакво чужо — Доля е прогледалъ и поелъ въ ръка поемата си, — стария пръвъ печатанъ екземпляръ, почналъ яко и анатемно да чете: Тотъ който някога би искалъ да разгърне светата Библия на миналите дни, въ която вписани ся злите съдбини на моя роденъ край —

— и книгата пада отъ ръцете му, както на есенъ зрять плодъ отъ вече изтощена дъвка. Притекли се да му помагътъ книгата и викатъ че и той самъ билъ вече отпусналъ глава, тихо и неусетно

